

COURSE OUTLINE

5ส เพื่อการเพิ่มผลผลิตและจัดทำมาตรฐาน

(The 5s to Productivity Improvement and Standardization)

BANANA TRAINING

“เรียนรู้ง่ายๆ และได้ผล สไตล์บานาน่าเทรนนิ่ง”

วิทยากรโดย

วิทยากรประจำสถาบันฝึกอบรมบานาน่าเทรนนิ่ง

Banana Training and Consultancy Co.,Ltd.

97/126 Moo 12 Srinakarin Rd., Bangkaew, Bangplee, Samutprakan 10540

Hotline: 080-626-9565, 090-984-2910 Tel/Fax: 02-001-8310 ID Line: 0991922552

www.thanayut.com www.bananastraining.com

หลักการและเหตุผล

- ❖ ปัจจุบันธุรกิจแข่งขันกันมากขึ้น และต้นทุนในการดำเนินธุรกิจมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง การเพิ่มราคาสินค้าคงไม่ใช่แนวคิดที่ดีของการรักษาส่วนแบ่งกำไรให้คงอยู่ระดับเดิม องค์กรควรมีแนวคิดของการปรับปรุงการทำงาน เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทั้งในแง่ของ **“การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต และการกำจัดความสูญเสียด้าน (ความสูญเปล่า) ต่าง ๆ ในการทำงาน”** ดังนั้นการสร้างและการบริหารกิจกรรม 5ส ให้เกิดผลในเชิงปฏิบัติ จึงเป็นพื้นฐานที่องค์กรควรให้ความสำคัญ
- ❖ การเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้นมีเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายให้เลือกใช้ แต่จุดเริ่มต้นหรือเครื่องมือพื้นฐานที่ต้องทำเป็นอันดับแรกคือ กิจกรรม 5ส ที่มุ่งเน้นให้เกิดผลลัพธ์ดังนี้
 - การแยกสิ่งที่ไม่จำเป็นออกจากสิ่งจำเป็นในการปฏิบัติงาน
 - ความสะอาดในการปฏิบัติงาน
 - ความมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
 - ความมีวินัยในการปฏิบัติงานการให้ความสำคัญของการทำกิจกรรมพื้นฐาน 5ส เป็นสิ่งแรกที่ควรปฏิบัติ เนื่องจากถ้าองค์กรไม่เริ่มตรงจุดนี้ เป็นการยากมากในการค้นหาปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำขึ้นมาปรับปรุงและแก้ไข ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มผลผลิต
- ❖ หลายๆ องค์กรไม่ประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรม 5 ส ในเชิงปฏิบัติ นั้น โดยสาเหตุหลักเกิดขึ้นจากความเข้าใจผิดดังนี้
 - ความเข้าใจผิดคิดว่าการทำ 5ส เป็นกิจกรรมที่ต่างคนต่างทำ
 - ความเข้าใจผิดคิดว่าหลักการ 5ส เป็นเรื่องง่าย และมองว่ากิจกรรม 5ส เป็นเรื่องเล็กน้อย
 - ขาดองค์ความรู้ ความเข้าใจอย่างถูกต้องในการสร้างและบริหารกิจกรรม 5ส
 - ไม่เห็นความสำคัญและผลลัพธ์ที่จะตามมาของการทำกิจกรรม 5ส
 - การให้ความสำคัญกับ “บุคลากร” ที่หน้างานน้อยเกินไป
- ❖ การพัฒนาทักษะและบริหารกิจกรรม 5ส จนเกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องร่วมกัน มองเห็นเป้าหมายร่วมกัน เกิดการทำงานเป็นทีม ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน สามารถกำจัดความสูญเสียด้านต่าง ๆ ในการทำงานให้ลดน้อยลง เป็นพื้นฐานต่อไปของการปรับปรุงงานตามวิถีไคเซ็น (Kaizen)

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

- ❖ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของการทำ 5ส อย่างถูกต้อง และเห็นความสำคัญของกิจกรรม 5ส ซึ่งสามารถกำจัดความสูญเสียด้านและความสูญเปล่าต่าง ๆ ในการทำงาน สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ได้ อย่างเหมาะสมด้วยตนเอง
- ❖ เพื่อให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ (วางแผน) 5ส ในพื้นที่ปฏิบัติงานของตนเอง นำไปสู่การสร้างมาตรฐานปฏิบัติงาน 5ส ของแต่ละพื้นที่ทำงาน

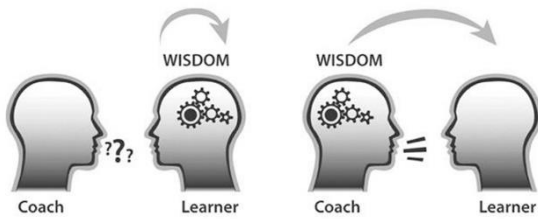
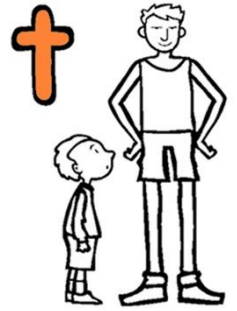
รายละเอียดเนื้อหาตามหลักสูตร

- ➔ พื้นฐานของแนวคิดที่ถูกต้องของการทำ 5ส
 - กิจกรรมปรับคลื่นความถี่สมองก่อนเรียนรู้
 - แบบทดสอบพฤติกรรมการทำงานกับกิจกรรม 5ส
 - ความหมายพอสังเขปของ 5 ส
 - แนวคิดการทำกำไรของธุรกิจสมัยใหม่
 - กรณีศึกษาเพื่อสร้างจิตสำนึกในการทำ 5ส
 - จิตสำนึกความเป็นเจ้าของกับกิจกรรม 5ส (Ownership Quotient)
 - เป้าหมายของการทำกิจกรรม 5ส
- ➔ ประเด็นสำคัญของ 5ส และแนวทางการสร้างอย่างเป็นรูปธรรม
 - **ส1 - สะสาง (Seiri - เชริ)**
 - ◆ ความหมายของ ส.สะสาง และ Organization & Clearing Up
 - ◆ การตีความหมายผิดพลาดของ ส.สะสาง
 - ◆ แนวคิดของการจัดระบบกับ ส.สะสาง
 - ◆ ตัวอย่างของแผนผังความสัมพันธ์ (Relation Diagram)
 - ◆ แนวคิดการจัดระบบกับการกำหนดความสัมพันธ์ (คน งาน อุปกรณ์ และพื้นที่ปฏิบัติงาน)
 - ◆ แบบฟอร์มวัสดุอุปกรณ์ (List Material & Equipment)
 - ◆ ความถี่ของการใช้งานและวิธีการจัดเก็บ
 - ◆ Activity I: กิจกรรมสะสางพื้นที่ปฏิบัติงาน
 - **ส2 - สะดวก (Seiton - เชตง)**
 - ◆ ความหมายของ ส.สะดวก และ Functional Storage
 - ◆ การตีความหมายที่ผิดพลาดของ ส.สะดวก
 - ◆ เป้าหมายของการทำ ส สะดวก
 - ◆ แนวทางการสร้างมาตรฐาน ส.สะดวก
 - ◆ Activity II: กิจกรรมสร้างสะดวกในพื้นที่ปฏิบัติงาน
 - **ส3 - สะอาด (Seiso - เชโซ)**
 - ◆ ความหมายของ ส.สะอาด และ Cleanliness & Cleaning is Inspection
 - ◆ การตีความหมายผิดพลาดของ ส.สะอาด
 - ◆ การสร้าง 3 มาตรฐานของ ส.สะอาด
 - ◆ Activity III: กิจกรรมสร้างสร้างมาตรฐานของพื้นที่ปฏิบัติงาน
 - **ส4 - สร้างมาตรฐาน / สุขลักษณะ (Seiketsu - เชเกทสึ)**
 - ◆ ความหมายของ ส.สุขลักษณะ และ Standardization
 - ◆ ความหมายผิดพลาดของ ส.สุขลักษณะ
 - ◆ มาตรฐานส่วนกลางและมาตรฐานพื้นที่ปฏิบัติงาน
 - ◆ ระบบป้องกันความผิดพลาดและระบบควบคุมด้วยสายตา (Poka Yoke & Visual Control)
 - **ส5 - สร้างนิสัย (Shitsuke - ชิทสึเกะ)**
 - ◆ ความหมายของ ส.สร้างนิสัย
 - ◆ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยทฤษฎี “ICEBERG”
 - ◆ ความรู้ไม่ใช่ความเข้าใจ (ทฤษฎี “Knowledge is not Understanding”)
- ➔ การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement)
 - แนวคิดไคเซ็น (Kaizen) กับกิจกรรม 5ส
 - วงจร PDCA กับกิจกรรม 5

1 การเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (Adult Learning)

- ผู้ใหญ่มีประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับชีวิต ดังนั้นการเรียนรู้สิ่งใหม่จึงมีการเชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่มีอยู่
- ผู้ใหญ่ต้องการทราบเหตุผลของการเรียนรู้ และต้องรู้สึกว่าการเรียนรู้นั้นมีความจำเป็นและสำคัญต่อตัวเขา
- ผู้ใหญ่มีอิสระและควบคุมตนเองได้ ดังนั้นจึงต้องการมีอิสระในการตัดสินใจว่าสิ่งใดมีความสำคัญและสมควรที่จะเรียนรู้ ซึ่งเกิดการปรับใช้ความรู้ด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับตนเอง
- ผู้ใหญ่สนใจเรียนรู้ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานที่สามารถปรับใช้แก้ปัญหาของตนได้ทันที

2 การฝึกอบรมใช้กระบวนการ "Effective Group Coaching"

กระบวนการโค้ชชิ่ง (Coaching Process) เพื่อให้ผู้เรียนได้สำรวจตนเอง สามารถดึงศักยภาพ

ภายในออกมาใช้มากขึ้น ด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการโค้ชชิ่งแบบกลุ่ม (Group Coaching) ส่งผลให้ประสิทธิภาพโดยรวมขององค์กรดีขึ้น

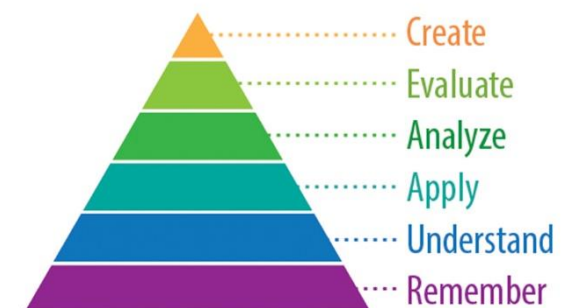
3 การฝึกอบรมบนพื้นฐานทฤษฎีหลักการทั่วไป (Stimulus Generalization) และทฤษฎีของ Bloom (Bloom's Taxonomy)

*ทฤษฎีหลักการทั่วไป มุ่งเน้นการสอนหลักการทั่วไปและคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้เรียนนำหลักการหรือคุณสมบัติเหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ด้วยวิธีของตนเองบนสถานการณ์แวดล้อมการทำงานจริง

*Bloom's Taxonomy นำแนวคิดของทฤษฎีหลักการเรียนรู้นำมาประยุกต์ใช้บนกรอบของการเรียนรู้ 6 ระดับ คือ

- การสร้างสรรค์ (Creat)
- การประเมินผล (Evaluate)
- การวิเคราะห์ (Analyze)
- การประยุกต์ (Apply)
- การเข้าใจ (Understand)
- การจำ (Remember)

BLOOM'S TAXONOMY

4 การฝึกอบรมเน้นความหลากหลาย เพื่อให้เกิดความสนุกสนานและเข้าใจง่าย นำไปปรับใช้ได้จริง

- **การบรรยาย 40-50%** : เนื้อหาตามทฤษฎีและยกตัวอย่างที่มีความสอดคล้องในแต่ละหัวข้อ ทำให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและการนำไปปรับใช้ด้วยตนเอง
- **Workshop 20%** : กระตุ้นให้เกิดการสร้างกระบวนการคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง (Coaching Process)
- **กรณีศึกษา 0-20%** : สร้างบรรยากาศการวิเคราะห์กรณีศึกษาร่วมกัน โดยนำความรู้จากในชั้นเรียนมาแก้ปัญหาในกรณีศึกษาและแบ่งปันประสบการณ์หน้าชั้นบรรยาย
- **Activity 0-40%** : การทำกิจกรรมที่ต้องใช้เครื่องมือสำหรับแก้ปัญหา (Problem Solving Devices) ในหลักสูตรหมวดการคิด (Thinking) โดยลงมือปฏิบัติบนโจทย์ที่กำหนดด้วยผู้เรียนเอง และแบ่งปันประสบการณ์หน้าชั้นบรรยาย
- **Role Playing 0-20%** : การแสดงบทบาทตามเหตุการณ์ที่กำหนดให้ เป็นการทบทวนและประยุกต์ใช้ความรู้ที่เรียนมา
- **อื่นๆ 0-30%** : กิจกรรมที่สอดคล้องและเหมาะสมกับหลักสูตร เช่น กิจกรรมรับฟังคู่สนทนาผ่านการเล่าเรื่อง (Telling my story), กิจกรรมแบ่งลักษณะนิสัยของมนุษย์ (สัตว์ 4 ทิศ), กิจกรรมสุนทรียสนทนา (Dialogue) หรือกิจกรรมเรียนรู้การทำงานเป็นทีม เป็นต้น

การเรียนรู้แบบไม่ตึงเครียด สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ จนใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

5

ประสิทธิภาพของการเรียนรู้ที่ดีที่สุดคือ ผู้เรียนต้องรู้สึกผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียดในการอบรม (คลื่นสมองมีความถี่อยู่ในช่วงอัลฟา Alpha) ดังนั้นก่อนเรียนจึงมี "กิจกรรมปรับคลื่นสมองก่อนการเรียนรู้" ซึ่งเป็นที่มาของวลีว่า **"เรียนรู้ง่ายๆ และได้ผลสไตล์บานาน่า เทรนนิ่ง"**

โครงสร้างและเทคนิคสำหรับการดำเนินการฝึกอบรม (Framework and Technique)

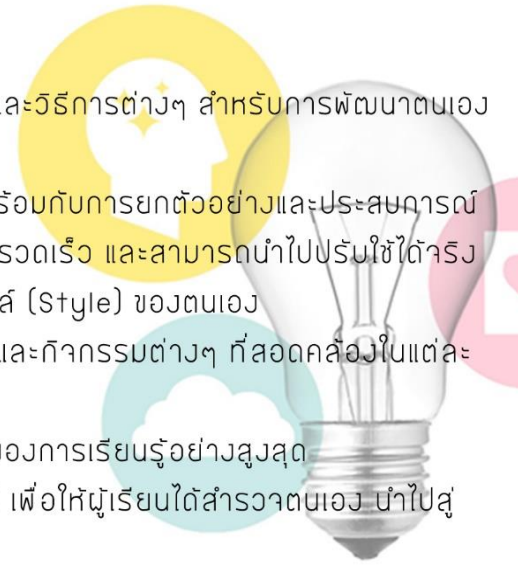

1 สร้างความสนใจให้กับผู้เรียน (Ice Breaking)

- กิจกรรมปรับคลื่นความถี่ของสมองก่อนการเรียนรู้
- คำตามสร้างแนวคิดที่สอดคล้องกับหลักสูตร
- บอกเล่าเก้าสิบดึงแนวทางการฝึกอบรมที่อาจารย์ใช้ในห้องบรรยาย
- ความหมายของการฝึกอบรมแบบผู้ใหญ่ (Adult Learning) และโค้ชชิ่ง (Coaching)
- แนวคิดการฝึกอบรมด้านทฤษฎีหลักการทั่วไป (Stimulus Generalization)

2 เนื้อหาและแนวความคิดด้านการฝึกอบรมในห้องอบรม

- การบรรยาย (Training) เนื้อหาตามหลักสูตร เพื่อสร้างแนวคิด เทคนิค และวิธีการต่างๆ สำหรับการพัฒนาตนเองให้ทำงานดีขึ้น
- การบรรยายเนื้อหาเน้นที่หลักการตามทฤษฎี (Concept of Theory) พร้อมกับการยกตัวอย่างและประสบการณ์ต่างๆ ที่สอดคล้องในแต่ละหัวข้อ ทำให้ผู้เรียนมองเห็นภาพ เข้าใจได้อย่างรวดเร็ว และสามารถนำไปปรับใช้ได้จริง พร้อมกับจูงใจให้ผู้เรียนนำความรู้ไปปรับประยุกต์ใช้ด้วยวิธีการที่เป็นสไตล์ (Style) ของตนเอง
- มีกระบวนการเสริมการเรียนรู้มากขึ้นผ่านการทำเวิร์คช็อป, กรณีศึกษา และกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องในแต่ละหลักสูตร
- การฝึกอบรมเน้นความรู้สึกล้นคลาญ ไม่เครียด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของการเรียนรู้อย่างสูงสุด
- การบรรยายมีการสอดแทรกกระบวนการโค้ชชิ่ง (Coaching Process) เพื่อให้ผู้เรียนได้สำรวจตนเอง นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืนมากขึ้น

3 เวิร์คช็อปประเด็นสำคัญที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ (Workshop)

- ผู้เรียน/กลุ่ม ทำกิจกรรม Workshop
- Workshop จัดทำในรูปแบบของกระบวนการโค้ชชิ่ง (Coaching Process)

4 วิเคราะห์กรณีศึกษาร่วมกัน (Case Study)

- ผู้เรียนแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสม เพื่อวิเคราะห์กรณีศึกษา
- ตัวแทนกลุ่มแบ่งปันผลการวิเคราะห์กรณีศึกษาหน้าชั้นบรรยาย เพื่อเรียนรู้ร่วมกัน

5 กิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตร (Activity)

- ผู้เรียนแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสม เพื่อทำกิจกรรม
- ผู้เรียนร่วมแบ่งปันกิจกรรมหน้าชั้นบรรยาย เพื่อเรียนรู้ร่วมกัน

6 ผู้เรียนแฮร์ความรู้สึกรที่ได้รับจากการอบรม

- ผู้เรียนออกมาบอกเล่าความรู้สึกที่ได้รับจากการอบรม
- ขอรางวัลพิเศษสำหรับผู้ออกมาแฮร์ความรู้สึก(สงวนสิทธิ์ตามความเหมาะสม)

